Gorlickie dialogi — wywiad z panią Czesławą Kukuś

Wywiad z panią Czesławą Kukuś o ropie i nafciarzach w Krygu, życiu podczas okupacji niemieckiej, tajnym nauczaniu oraz willi Stefania mieszczącej się w Gorlicach.

Czesława Kukuś

Czesława Kukuś — z domu Świerz — urodzona 18 lipca 1925 roku w Krygu. Całe życie przepracowała w PZU w Gorlicach.

Wywiad z panią Czesławą Kukuś przeprowadzony przez Urszulę Karasińską (pracownika MBP w Gorlicach).

Dofinansowano ze środków Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach Programu „Patriotyzm Jutra”

Spis treści:

00:00:15 — dzieciństwo w Krygu
00:02:50 — „tato, mając szesnaście lat, pojechał do Borysławia do pracy przy ropie” (opis pracy i życia w Borysławiu)
00:03:50 — „ojciec został wcielony do wojsk austriackich, pod Lublinem został ranny w głowę i wzięty do niewoli przez Rosjan”
00:04:30 — „ojca wywieziono na Sybir — tam pracował przy wyrębie drzew dziewięć lat”
00:05:30 — „wtedy zaczęła się ropa w Krygu” — ojciec pani Czesławy Kukuś do 1939 roku pracował jako fachowiec w kopalni Jutrzenka oraz prowadził duże gospodarstwo, w którym zatrudniał pracowników
00:08:50 — rodzice pani Czesławy Kukuś właścicielami dwóch koni pracujących na wiertniach
00:10:47 — wspomnienie o Ignacym Królu — nafciarzu, który wybudował Królówkę w Gorlicach oraz piękną kamienicę w Krygu
00:11:30 — wspomnienie trzech braci Żydów Morgensternów — nafciarzy, właścicieli dużego gospodarstwa przy obecnej ul. Ariańskiej w Gorlicach
00:12:25 — „Morgensternowie wiercili na polu taty w Krygu” — opis zwyczajów nafciarskich przy rozpoczęciu wierceń
00:13:55 — wyjaśnienie pojęcia „brutta”
00:14:50 — potężny wytrysk ropy przed domem rodzinnym pani Czesławy Kukuś w Krygu, którego ślady są do dziś — „ropa pachniała”
00:15:45 — opis dowiercenia się do ropy w 1938 roku oraz uroczystości z tym związanych, zaśpiewanie przez panią Czesławę Kukuś pieśni wiertaczy
00:16:50 — „Morgensternowie czuli, że wybuchnie wojna i trzej bracia wyjechali do Ameryki, nie płacąc brutta ojcu”
00:17:50 — „ojciec rozpoczął budowę domu na wynajem w 1938 roku w Gorlicach” (dzisiejsza willa Stefania)
00:18:20 — nazwy szybów w Krygu
00:20:48 — „po wojnie nam ten dom odebrali”
00:22:15 — „nas czworo (rodzeństwo Kukusiów — przyp. red.) chodziło do szkoły w Gorlicach”
00:22:30 — „męska bursa Gimnazjum im. M. Kromera dla uczniów spoza Gorlic mieściła się tam, gdzie niedawno

była mleczarnia”
00:23:00 — bursa dla dzieci łemkowskich znajdowała się w obecnej Ruskiej Bursie
00:24:45 — bursa dla dziewcząt, uczennic Gimnazjum im. M. Kromera — podanie lokalizacji
00:27:20 — wybuch II wojny światowej
00:28:30 — powrót do opowieści o bursie dla dziewcząt
00:28:55 — założenie w czasie okupacji przez Edmunda Kowarza dwuletniej Szkoły Handlowej
00:30:45 — ucieczka na wschód w 1939 roku ojca i brata pani Czesławy Kukuś razem ze swoimi pracownikami
00:33:10 — wspomnienie o potyczce oddziału polskiego z Niemcami w 1939 roku w Libuszy
00:34:15 — opowieść o tajnym nauczaniu
00:35:30 — „podczas okupacji w willi Stefania mieszkał prof. Kazimierz Czyżyk, który włączył nas do tajnego nauczania”
00:36:45 — podczas okupacji do Krygu przyjeżdżała komisja nauczycieli z prof. Czyżykiem, która przepytywała uczniów z przerobionego materiału
00:37:35 — tajne nauczanie w willi Stefania
00:37:55 — siostra prof. Czyżyka — pani Martykowa— mieszkanką willi Stefania
00:38:45 — dzieci pani Martykowej — Władek i Olga — przez pewien czas ukrywali się w tajemnym strychu w wilii Stefania (szczegółowy opis schronienia)
00:40:45 — tablica wisząca na ścianie willi Stefania upamiętniająca tajne nauczanie — opiekun tablicy inż. Potocki
00:41:30 — nauczyciele tajnego nauczania w Krygu: kuzynka Sroczanka oraz Tadeusz Pawłowski (student Politechniki Lwowskiej)